

Vergaderjaar 2010–2011

32 657

Voorlopige rekening 2010

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 februari 2011

1. Inleiding

De Voorlopige Rekening 2010 geeft een eerste, voorlopig beeld van de realisatie van de uitgaven en inkomsten van het Rijk over 2010. Daarmee wordt eveneens de saldo- en schuldontwikkeling inzichtelijk gemaakt. Voor een aantal posten is nog geen definitieve realisatie bekend. Voor deze posten (bijvoorbeeld voor de zorg en het FES) wordt met ramingen gewerkt. Het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2010 en de bijbehorende slotwetten geven de definitieve realisatie over het jaar 2010. Deze Voorlopige Rekening geeft de mutaties weer ten opzichte van de Najaarsnota 2010.

Het EMU-saldo 2010 komt op basis van de voorlopige realisatiecijfers uit op een tekort van 5,2 procent bbp. Dit is een verbetering van 0,6 procentpunt bbp ten opzichte van het saldo zoals dat bij Najaarsnota werd verwacht. De EMU-schuld komt naar huidige inzichten uit op 63 procent bbp. De schuldraming bij Najaarsnota bedroeg 64 procent bbp.

De opbouw van deze nota is als volgt. Paragraaf 2 belicht de ontwikkeling van de uitgaven. Hier wordt ook een overzicht gegeven van de stand van het stimuleringspakket. Paragraaf 3 gaat in op de ontwikkeling van de inkomsten. Paragraaf 4 laat de ontwikkeling van het EMU-saldo en de EMU-schuld zien. Paragraaf 5 gaat in op de interventies in de financiële markten.

2. Uitgavenbeeld

Voor de uitgavenzijde van de begroting geldt een uitgavenkader. Het uitgavenkader bevat de maximale uitgaven die jaarlijks gedurende de kabinetsperiode worden gedaan. Het totaal kader wordt onderverdeeld in drie deelkaders: het kader Rijksbegroting in enge zin (RBG-eng), het kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA) en het Budgettair Kader Zorg (BKZ).

De Voorlopige Rekening geeft een eerste beeld van de realisatie over 2010. De stand Najaarsnota 2010 is het uitgangspunt en het toen geldende uitgavenkader. Voor het begrotingsjaar 2010 wordt het uitgavenkader gecorrigeerd voor de mutaties in de werkloosheidsuitgaven en de ruilvoetontwikkeling. Daarnaast is het stimuleringspakket buiten de kaders geplaatst.

Het totaal kader vertoont een onderschrijding van 1,0 miljard euro, zie tabel 2.1. Bij Najaarsnota werd het totaal kader 0,3 miljard euro onderschreden.

Tabel 2.1. Uitgaventoetsing totaal kader

(in miljarden euro's; «-» is onderschrijding)	2010
Totaalkader NJN 2010	- 0,3
Mutatie VR 2010	- 0,7
Totaalkader VR 2010	- 1,0
Rijksbegroting in enge zin NJN 2010	- 1,4
Mutatie VR 2010	- 1,3
Rijksbegroting in enge zin VR 2010	- 2,7
Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid NJN 2010	0,2
Mutatie VR 2010	0,1
Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid VR 2010	0,3
Budgettair Kader Zorg NJN 2010	0,9
Mutatie VR 2010	0,5
Budgettair Kader Zorg VR 2010	1,4
Kaderaanpassing voor werkloosheidsuitgaven ¹	(3,4)
Kaderaanpassing voor ruilvoet ¹	(- 2,2)
Stimuleringspakket (excl. lastenkant en invulling FES-projecten)	(2,3)

¹ De gepresenteerde kadercorrecties voor de ruilvoet en de werkloosheidsuitgaven zijn de totale correcties sinds Miljoenennota 2009. In kadertoetsingstabel 2.3 is de kadercorrectie voor de werkloosheid sinds Najaarsnota 2010 opgenomen.

Ten opzichte van de Najaarsnota zijn de uitgaven onder de verschillende deelkaders gewijzigd. Onder het kader RBG-eng zijn de uitgaven lager uitgekomen ten opzichte van de verwachting bij Najaarsnota, resulterend in een onderschrijding van 2,7 miljard euro. De uitgaven onder de kaders SZA en Zorg zijn toegenomen sinds de Najaarsnota. Onder het kader SZA resulteert een overschrijding van 0,3 miljard euro. Het kader Zorg kent een overschrijding van 1,4 miljard euro. Tabellen 2.2 tot en met 2.4 geven een overzicht van de kaderontwikkeling voor de deelkaders.

i. Rijksbegroting in enge zin

Tabel 2.2 geeft de ontwikkeling onder het kader RBG-eng weer. Diverse mutaties sinds Najaarsnota 2010 leiden ertoe dat dit deelkader wordt onderschreden met 2,7 miljard euro.

Tabel 2.2. Uitgaventoetsing Kader Rijksbegroting in enge zin

(in miljarden euro's; «-» is onderschrijding)	2010 ¹
Rijksbegroting in enge zin NJN 2010	- 1,4
Winstafdracht DNB	- 0,3
Schuldsanering Nederlandse Antillen	- 0,3
MEP en SDE	- 0,1
Onderuitputting diverse begrotingen	- 0,3

(in miljarden euro's; «-» is onderschrijding)	2010 ¹
Onderuitputting Gemeentefonds	- 0,3
Onderuitputting HGIS	- 0,1
Rijksbegroting in enge zin VR 2010	- 2,7

¹ Als gevolg van afrondingsverschillen wijkt de som der delen af van het totaal.

Onder het kader RBG-eng vallen de uitgaven per saldo 1,3 miljard euro lager uit ten opzichte van de stand Najaarsnota.

Door rente-effecten op de geld- en kapitaalmarkt valt de winstafdracht van De Nederlandsche Bank 0,3 miljard euro mee.

Met de nieuwe staatkundige verhoudingen voor de Nederlandse Antillen heeft ook de afwikkeling van de schuldsanering plaatsgevonden. Hiervoor waren middelen gereserveerd op de begroting van Koninkrijksrelaties. Van de gereserveerde middelen resteert een gedeelte (minder budget was nodig dan was begroot) dat nu vrijvalt en een meevaller van 0,3 miljard euro veroorzaakt.

De realisatie bij de subsidieregeling Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP) is achtergebleven als gevolg van een lagere subsidiabele productie dan waar in de ramingen mee was gerekend. Ook de realisatie van de Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE) is achtergebleven bij de ramingen. In de ramingen was gerekend dat een deel van de incidentele subsidie voor het windpark Noordoostpolder nog in 2010 tot uitbetaling zou komen, maar dat is niet meer gebeurd.

De onderuitputting op diverse begrotingen telt op tot 0,3 miljard euro. De onderuitputting op het Gemeentefonds bedraagt 0,3 miljard euro. Dit is veroorzaakt doordat de verdeelmaatstaven niet allemaal in 2010 definitief konden worden vastgesteld waardoor niet kon worden overgegaan tot betaling aan de gemeenten. De in=uittaakstelling (0,3 miljard euro) is al bij Najaarsnota ingevuld.¹ Bij HGIS is sprake van 0,1 miljard euro onderuitputting.

De administratieve verwerking van de realisatiecijfers van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) is vertraagd en zodoende niet opgenomen in de Voorlopige Rekening. Bij Slotwet worden de ramingen aangepast aan de realisatie.

ii. Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt

Tabel 2.3 geeft de ontwikkeling onder het kader SZA weer. Ten opzichte van de Najaarsnota vallen de uitgaven 0,1 miljard euro hoger uit. De overschrijding van het kader bedraagt daarmee 0,3 miljard euro.

¹ De achtergrond van deze taakstelling is dat departementen via hun eindejaarsmarge maximaal 1 procent van hun gecorrigeerde begrotingstotaal mogen meenemen naar volgend jaar. De eindejaarsmarge over jaar t wordt bij Voorjaarsnota jaar t+1 toegevoegd aan de begrotingen. Toevoegen van deze middelen betekent een belasting van het uitgavenkader en het EMU-saldo. De ervaring leert dat ieder jaar onderuitputting optreedt, dus wordt in het uitgavenkader een even grote taakstelling geboekt op de aanvullende post. Deze zogenoemde in=uittaakstelling wordt bij Najaarsnota en Voorlopige Rekening ingevuld met de onderuitputting op de diverse begrotingen.

Tabel 2.3. Uitgaventoetsing Kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt

(in miljarden euro's; «-» is onderschrijding)	2010
Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid NJN 2010	0,2
Uitvoering SZA	0,1
Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid VR 2010	0,3
Kaderaanpassing voor werkloosheidsuitgaven (mutatie t.o.v. NJN)	(0,1)

De kadertoetsing SZA laat bij Voorlopige Rekening een verslechtering zien ten opzichte van de stand Najaarsnota. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door tegenvallers in de Ziekwet. De tegenvallers komen doordat

de gemiddelde daguitkering in de Ziektewet hoger is uitgevallen dan geraamd en doordat het aantal uitkeringen in de Ziektewet hoger is dan eerder geraamd.

Op basis van de uitvoeringsinformatie blijkt dat de werkloosheidsuitgaven tegenvallen ten opzichte van de Najaarsnota. Dit komt doordat de WW-uitkering gemiddeld hoger was. Overigens zijn de volumeontwikkelingen nog niet verwerkt. Dit leidt voor het jaar 2010 naar verwachting tot een meevaller van dezelfde orde van grootte. Die zal in het jaarverslag worden verwerkt. Het kader wordt in 2010 nog aangepast voor de ontwikkeling in de werkloosheidsuitgaven (statistische correctie). Sinds Najaarsnota is het kader 0,1 miljard euro opwaarts bijgesteld.

iii. Budgettair Kader Zorg

Tabel 2.4 toont de ontwikkeling onder het Budgettair Kader Zorg (BKZ). Ten opzichte van de Najaarsnota is sprake van een tegenvaller van 0,5 miljard euro. Dit dekkader wordt 1,4 miljard euro overschreden.

Tabel 2.4. Uitgaventoetsing Budgettair Kader Zorg

(in miljarden euro's; «-» is onderschrijding)	2010
Budgettair Kader Zorg NJN 2010	0,9
Uitvoering Zorg	0,5
Budgettair Kader Zorg VR 2010	1,4

Onder het BKZ bedraagt de verwachte overschrijding ten opzichte van de stand Najaarsnota ongeveer 0,5 miljard euro. Deze tegenvaller blijkt uit bijgestelde en actuelere gegevens van de NZa en het CVZ over de zorguitgaven in 2009 en 2010.

iv. Mutaties niet relevant voor het uitgavenkader

De invulling van de in=uittakstelling op de niet-kaderrelevante middelen bedraagt 0,1 miljard euro. Hiermee is de volledige in=uittakstelling ingevuld. Bij Najaarsnota is al 1,0 miljard euro in=uittakstelling op niet-kaderrelevante middelen ingeboekt.

Daarnaast laten de rente-uitgaven een meevaller zien, is een deel van de lening aan Griekenland niet uitgekeerd en heeft de verkoop van Strukton plaatsgevonden. De toelichting op deze mutaties kan worden teruggevonden in paragraaf 4.1 en 4.2.

v. Stimuleringspakket

Tabel 2.5 geeft een overzicht van het kasritme van het stimuleringspakket. De middelen die in 2010 niet tot besteding zijn gekomen vallen vrij ten gunste van het saldo, tenzij sprake is van overlopende verplichtingen in 2011. Deze middelen kunnen, met inachtneming van de normale afspraken over de maximale eindejaarsmarge, worden meegenomen naar 2011 teneinde de aangegane verplichtingen na te komen. Er is 46 miljoen euro minder uitgegeven dan geraamd. Hiervan betreft 12 miljoen euro overlopende verplichtingen. Dit is verwerkt in de stand 2011. In bijlage 3 wordt onderstaande tabel per thema uitgesplitst.

Tabel 2.5. Kasritme stimuleringspakket

(in miljoenen euro's)	2010		2011 ¹	
	stand NJN	stand VR ²	stand NJN ¹	stand VR
Arbeidsmarkt, onderwijs en kennis	917	896	826	832
Duurzame economie	409	385	368	375
Infrastructuur en (woning)bouw	1 004	1 004	-387	- 387
Liquiditeitsverruiming bedrijfsleven	561	561	149	149
Invulling FES-projecten	137	137	233	233
Totaal stimuleringspakket	3 028	2 982	1 190	1 202

¹ Bedragen genoemd in 2011 zijn soms gespreid over meerdere jaren.

² Als gevolg van afrondingsverschillen wijkt de som der delen af van het totaal.

3. Inkomstenbeeld

De totale belasting- en premieontvangsten over 2010 op EMU-basis komen 2,0 miljard hoger uit dan voorzien bij de Najaarsnota 2010.

Tabel 3.1. Ontwikkeling van de overheidsinkomsten

(in miljarden euro's)	2010
Totaal belastingen en premies op EMU-basis NJN 2010	214,0
Mutatie VR 2010	2,0
Totaal belastingen en premies op EMU-basis VR 2010	216,0
waarvan	
Belastingen en premies volksverzekeringen NJN 2010	167,5
Mutatie VR 2010	2,4
Belastingen en premies volksverzekeringen VR 2010	169,9
Premies werknemersverzekeringen NJN 2010	46,4
Mutatie VR 2010	- 0,3
Premies werknemersverzekeringen VR 2010	46,1

i. Belastingen en premies volksverzekeringen

In 2010 is op EMU-basis 216,0 miljard euro aan belastingen en premies ontvangen, dat is 2,0 miljard euro meer dan voorzien bij de Najaarsnota 2010. De meevaller betreft een saldo van enkele grote meevallers en enkele kleine tegenvallers. De meevallers betreffen de drie grootste belastingsoorten: de omzetbelasting (1,1 miljard euro), de loonheffing (0,8 miljard euro) en de vennootschapsbelasting (0,8 miljard euro). Een deel van de meevaller bij de loonheffing (0,3 miljard euro) betreft een boekhoudkundige verrekening met de premies werknemersverzekeringen als gevolg van een nacalculatie van het belasting- en premiedeel van de ontvangsten over het transactiejaar 2008. Overige en bescheidenere meevallers betreffen de BPM (0,1 miljard euro) en de accijnzen (0,1 miljard euro). Ten slotte zijn er ook nog tegenvallende inkomsten te noteren voor de inkomensheffing (0,2 miljard euro), de overdrachtsbelasting (0,1 miljard euro) en de dividendbelasting (0,1 miljard euro).

ii. Premies werknemersverzekeringen

De premies werknemersverzekeringen op EMU-basis zijn 0,3 miljard euro lager uitgevallen dan de raming bij Najaarsnota. Zonder de bovengenoemde nacalculatie over het jaar 2008 (- 0,3 miljard euro) zouden de premieontvangsten werknemersverzekeringen zijn uitgekomen op de stand Najaarsnota 2010. De totale ontvangsten premies werknemersverzekeringen over 2010 komen uit op 46,1 miljard euro. Overigens betreft

dit cijfer nog een raming omdat nog niet alle onderliggende posten bekend zijn. Dit geldt met name voor de ontvangsten van de nominale zorgpremie. Bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2010 zijn deze cijfers wel beschikbaar.

4. EMU-saldo en EMU-schuld

i. EMU-saldo

Naar huidige inzichten komt het EMU-saldo over 2010 uit op – 5,2 procent bbp. Het betreft een verbetering van 0,6 procentpunt bbp ten opzichte van de verwachting bij de Najaarsnota, zie tabel 4.1.

Tabel 4.1. EMU-saldo ten opzichte van Najaarsnota 2010

(in procenten bbp)	2010
EMU-saldo NJN 2010	– 5,8%
Belasting- en premie-inkomsten	0,3%
Mutaties RBG-eng	0,2%
Zorguitgaven	– 0,1%
Rentelasten	0,1%
Kas-transactieverschillen (ktv's)	0,1%
EMU-saldo VR 2010	– 5,2%

De belasting- en premie-inkomsten veroorzaken een verbetering van het EMU-saldo van 0,3 procentpunt bbp. Mutaties bij de uitgaven onder de kaders leiden tot een verbetering van het saldo van 0,1 procent bbp.

De rentekosten voor de staatsschuld vallen circa 0,3 miljard euro lager uit dan geraamd bij de Najaarsnota. Hiervoor zijn twee redenen. Op de eerste plaats is minder geleend omdat het tekort lager is uitgekomen. Daarnaast is de rekenrente (op basis van raming van het CPB) hoger dan de werkelijk gerealiseerde (effectieve) rente op de staatsleningen. Dit geldt voor langlopende en kortlopende leningen. Beide effecten zorgen voor de meevaller.

Bij de kas-transactieverschillen (ktv's)¹ doen zich verschillende mutaties voor die het EMU-saldo per saldo met 0,1 procentpunt verbeteren. Hiervan laat de ktv gasbaten de grootste mutatie sinds Najaarsnota zien.

ii. EMU-schuld

De EMU-schuld voor 2010 komt uit op 63 procent bbp. De schuldraming bij Najaarsnota bedroeg 64 procent bbp.

De verbetering van de schuld wordt voornamelijk veroorzaakt door de verbetering van het EMU-saldo collectieve sector. Daarnaast doen zich enkele mutaties voor die niet relevant zijn voor het EMU-saldo, maar wel een beslag hebben op de EMU-schuld. Hieronder vallen de lening aan Griekenland en de verkoop van Strukton.

Doordat de derde tranche van de lening aan Griekenland niet in 2010 maar in 2011 wordt uitgekeerd, zijn de overige programma-uitgaven op de begroting van Financiën lager dan begroot (0,6 miljard euro). Ook is een kleiner deel van het geautoriseerd kapitaal van het Europese noodfonds EFSF opgevraagd.

De NS heeft Strukton verkocht en de middelen aan de Staat uitgekeerd. De opbrengst vermogenstitels neemt 0,2 miljard euro toe.

¹ De registratie van de meeste collectieve uitgaven en inkomsten vindt plaats op kasbasis. Op kasbasis worden transacties geboekt in de periode waarin de betaling plaatsvindt. Het EMU-saldo echter wordt berekend op transactiebasis. Om de berekening op transactiebasis te maken, wordt er een correctie gemaakt: een zogenoemd kas-transactieverschil (ktv).

iii. Nederlandse overheidsfinanciën in Europees perspectief

Op 2 december 2009 heeft de Europese Raad vastgesteld dat er voor Nederland sprake was van een buitensporig tekort, omdat de tekortontwikkeling in Nederland leidde tot een overschrijding van de 3-procentgrens uit het Verdrag. Tegelijkertijd heeft Nederland aanbevelingen gekregen voor het redresseren van het buitensporige tekort. Specifiek kreeg Nederland i) de aanbeveling om de begroting voor 2010 (Miljoenennota 2010) volgens plan uit te voeren, ii) de aanbeveling tot het doen van een gemiddelde jaarlijkse budgettaire inspanning van 0,75 procent bbp gedurende de jaren 2011 tot en met 2013, en iii) de aanbeveling tot het specificeren van concrete maatregelen teneinde zowel het nominale als het structurele tekort uiterlijk in 2013 weer terug te hebben gebracht tot onder de 3-procentgrens bbp. In juli 2010 heeft de Raad officieel de (eerste) tussenstand opgemaakt, waarbij is geconcludeerd dat Nederland op schema lag om gehoor te kunnen geven aan de aanbevelingen van de Raad. Hierbij is aangekondigd dat de Europese Commissie de voortgang van Nederland in de buitensporigtekort-procedure nauwgezet zal volgen. Een eerstvolgend officieel meetmoment hiervoor is de Raadsopinie die de Raad in juni 2011 zal aannemen naar aanleiding van het door Nederland in te leveren Stabiliteitsprogramma, waarin het kabinet de budgettaire strategie voor de komende jaren uiteen zal zetten.

5. Interventies financiële markten

Sinds het najaar van 2008 heeft het kabinet diverse interventies gepleegd om het Nederlandse financiële stelsel gezond te houden en de rust te helpen herstellen in de financiële wereld. Bijlage 2 geeft een actueel overzicht van de budgettaire gevolgen van deze interventies.

Bij de back-up faciliteit ING doet zich een tweetal mutaties voor. Aan de uitgavenzijde valt de funding fee 0,3 miljard euro hoger uit dan bij Najaarsnota. Aan de ontvangstenzijde echter vallen de portefeuilleontvangsten 0,3 miljard euro mee ten opzichte van de raming bij Najaarsnota.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

Budgettaire kerngegevens**Tabel 1: Budgettaire kerngegevens (in miljarden euro's)**

	2010 ¹
Inkomsten (belastingen en sociale premies)	216,0
Netto uitgaven onder de kaders²	229,2
Rijksbegroting in enge zin	109,4
Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt	61,3
Budgettair Kader Zorg	58,4
Overige netto uitgaven	12,9
Rentelasten	9,6
Stimuleringspakket (excl. inkomstenkant)	2,3
Overig (gasbaten, FES, zorgtoeslag etc.)	1,1
Totale netto uitgaven	242,1
EMU-saldo centrale overheid	- 26,1
EMU-saldo lokale overheden	- 4,6
Feitelijk EMU-saldo	- 30,6
Feitelijk EMU-saldo (in procenten bbp)	- 5,2%
EMU-schuld	375
EMU-schuld (in procenten bbp)	63%
Bbp	593

¹ Als gevolg van afrondingsverschillen wijkt de som der delen af van het totaal.

² Het kader zoals vastgesteld bij de start van de vorige kabinetsperiode.

Tabel 1. Budgettaire overzicht crisismaatregelen (in miljoenen euro's)

Sinds het najaar van 2008 heeft het kabinet een aantal interventies gepleegd om het Nederlandse financiële stelsel gezond te houden en de rust te helpen herstellen in de financiële wereld. Onderstaande tabel geeft een actueel overzicht van de budgettaire gevolgen van deze interventies.

Voorlopige Rekening	2008	2009	2010	Artikel
A. Verwerving Fortis/RFS/AA				
1. Deelneming Fortis/AA	16 800	1 350	490	IX-B, artikel 3
2. Deelneming RFS/AA	6 540		3 038	IX-B, artikel 3
3. Verkoop FCI		- 350		IX-B, artikel 3
4. Overbruggingskredieten Fortis	44 341			IX-A, artikel 1
5. Aflossingen overbruggingskredieten Fortis		- 36 516	- 3 250	IX-A, artikel 1
6. Renteontvangsten overbruggingskredieten Fortis	-502	- 705	- 167	IX-A, artikel 1
7. Dividend ABN Amro Group	0	0	0	IX-B, artikel 3
8. Dividend ASR	0	0	0	IX-B, artikel 3
9. Dividend RFS	0	0	-6	IX-B, artikel 3
Capital Relief Instrument ABN-AMRO (CRI)				
10. Garantieverlening (geëffectueerd)		32 611		IX-B, artikel 3
11. Afname voorwaardelijke verplichting (zonder uitgaven)			- 32 611	IX-B, artikel 3
12. Premieontvangsten uit CRI		- 28	- 165	IX-B, artikel 3
Mandatory Convertible Notes ABN-AMRO (MCN)				
13. Verstrekte converteerbare lening (MCN 7/09)		800	- 800	IX-B, artikel 3
14. Renteontvangsten uit MCN 7/09		0	0	IX-B, artikel 3
15. Verstrekte converteerbare lening (MCN 12/09)		1 800	- 1 800	IX-B, artikel 3
Counter Indemnity ABN-AMRO (garantie)				
16. Garantieverlening (geëffectueerd)			950	IX-B, artikel 3
17. Premieontvangsten uit garantie			-19	IX-B, artikel 3
Δ Staatsschuld (excl. nr. 10, 11 en 16)	67 179	- 33 649	- 2 679	
B. Kapitaalverstrekkingfaciliteit (20 mld.)				
18. Verstrekt kapitaal ING	10 000			IX-B, artikel 3
19. Verstrekt kapitaal Aegon	3 000			IX-B, artikel 3
20. Verstrekt kapitaal SNS Reaal	750			IX-B, artikel 3
21. Aflossing ING		- 5 000		IX-B, artikel 3
22. Aflossing Aegon		- 1 000	- 500	IX-B, artikel 3
23. Aflossing SNS Reaal		- 185		IX-B, artikel 3
24. Couponrente ING		- 645	- 39	IX-B, artikel 3
25. Couponrente Aegon		- 166	- 11	IX-B, artikel 3
26. Couponrente SNS Reaal		- 38	- 1	IX-B, artikel 3
27. Repurchase fee ING		- 295	- 52	IX-B, artikel 3
28. Repurchase fee Aegon		- 108	- 52	IX-B, artikel 3
29. Repurchase fee SNS Reaal		0		IX-B, artikel 3
Δ Staatsschuld	13 750	- 7 436	- 655	
C. Back-up faciliteit ING EUR/USD wisselkoers		1,44	1,34	
30. Funding fee (rente + aflossing)		3 903	4 345	IX-B, artikel 3
31. Management fee		59	47	IX-B, artikel 3
32. Portefeuille ontvangsten (rente + aflossing)		- 3 819	- 4 058	IX-B, artikel 3
33. Garantiefee		- 129	- 103	IX-B, artikel 3
34. Additionele garantiefee		0	- 154	IX-B, artikel 3
35. Additionele fee		- 14	- 77	IX-B, artikel 3
36. Meerjarenverplichting aan ING		15 857	13 084	Saldibalans
37. Alt-A portefeuille		18 352	16 376	Saldibalans
38. Saldo Back-up faciliteit (30 t/m 35)		0	0	IX-B, artikel 3
Δ Staatsschuld (excl. nr. 36, 37 en 38)		0	0	
D1. Garantiefaciliteit bancaire leningen (200 mld.)				
39. Garantieverlening (geëffectueerd)	2 740	47 535		IX-B, artikel 2
40. Afname voorwaardelijke verplichting (zonder uitgaven)		- 3 174	- 8 103	IX-B, artikel 2
41. Premieontvangsten op basis van garanties bancaire leningen	0	- 116	- 407	IX-B, artikel 2
42. Schade-uitkeringen	0	0		IX-B, artikel 2

Voorlopige Rekening	2008	2009	2010	Artikel
D2. Stabiliteitsmechanisme				
43. Garantie NL-aandeel EU-begroting			2 946	IX-B, artikel 4
44. Garantie NL-aandeel SPV			25 872	IX-B, artikel 4
45. Deelneming EFSF			1	IX-B, artikel 4
Δ Staatsschuld (excl. nr. 39, 40, 43 en 44)		- 116	- 405	
E1. IJsland				
46. Uitkeringen depositogarantiestelsel Icesave	1 236	192		IX-B, artikel 2
47. Uitvoeringskosten IJslandse DGS door DNB		7		IX-B, artikel 2
48. Vordering op IJsland	1 322	7		Saldibalans
49. Opgebouwde rente op vordering		74	41	IX-B, artikel 2
50.-51. Ontvangsten lening IJsland (i.) aflossing, (ii.) rente		0		IX-B, artikel 2
E2. Griekenland				
52. Lening Griekenland			1 248	IX-B, artikel 4
53. Vordering Griekenland			1 248	Saldibalans
54. Premieontvangsten lening Griekenland			-30	IX-B, artikel 4
Δ Staatsschuld (excl. nr. 48, 49 en 53)	1 236	199	1 218	
F. Overige gevolgen				
55. Uitvoeringskosten en inhuur externen	11	43	15	IX-B, artikel 3
56. Terug te vorderen uitvoeringskosten inhuur externen	0	3	0	Saldibalans
57. Ontvangen uitvoeringskosten externen	-2	-12	-6	IX-B, artikel 3
Δ Staatsschuld (excl. rentelasten)	82 165	- 41 002	- 2 522	
Staatsschuld cumulatief (excl. rentelasten)	82 165	41 163	38 641	
58. Toegerekende rente over staatsschuld	450	2 036	1 497	

Toelichting:

C. Back-up faciliteit ING

30. De funding fee valt ten opzichte van stand Najaarsnota circa 316 miljoen euro hoger uit als gevolg van hogere ontvangsten op de IABF. Doordat in de eerste plaats meer dollars binnen zijn gekomen, kon versneld worden voldaan aan de betalingsverplichting aan ING. In de tweede plaats is de waarde van de euro uitgedrukt in dollars in 2010 gemiddeld lager geweest dan de rekenkoers die is gebruikt in de begroting voor 2010. Als gevolg daarvan zijn de gerealiseerde uitgaven uitgedrukt in euro's hoger.
32. De ontvangsten uit de portefeuille vallen ten opzichte van stand Najaarsnota afgerond circa 317 miljoen euro hoger uit dan geraamd. Dit is het gevolg van vervroegde aflossingen. Daarnaast is de waarde van de euro uitgedrukt in dollars in 2010 gemiddeld lager geweest dan de rekenkoers die is gebruikt in de begroting voor 2010, waardoor de ontvangsten omgerekend naar euro's hoger zijn dan geraamd.

E1./E2 IJsland/Griekenland

49. Bij het nieuwe akkoord tussen Nederland en IJsland over de terugbetaling van 1,3 miljard euro wordt het rentepercentage vastgezet op 3 procent.
- 53./54. Als gevolg van een aangepast kasritme wijzigt de in 2010 ontvangen rente en omvang van de aan Griekenland verstrekte lening.

Tabel 2: Balans (standen en mutaties in miljoenen euro's)

Op de balans staan de vorderingen en verplichtingen welke vanwege de crisis zijn aangegaan. Balansonderdelen zijn hierbij opgenomen op nominale basis. Voor de financiering van opgenomen bezittingen vindt een uitsplitsing plaats naar drie componenten: I staatsschuld, II het resultaat en III het uitgavenkader.

Omschrijving:	2008	2009	mutatie	2010 ¹	Omschrijving:	2008	2009	mutatie	2010 ¹
A. Verwerving Fortis/RFS/AA					I: Financiering met staatsschuld (excl. rentelasten)	82 165	41 163	- 2 522	38 641
1. Deelneming Fortis/AA (+ 3)	16 800	17 800	490	18 290	II: Financiering uit resultaat (tabel 3)	43	44	- 580	- 536
2. Deelneming RFS/AA	6 540	6 540	3 038	9 578	III: Financiering uitgavenkader	9	43	6	49
4. Overbruggingskredieten Fortis (+ 5)	44 341	7 825	- 3 250	4 575	Totale rente op staatsschuld	450	2 486	1 497	3 983
13. Verstrekte converteerbare lening (MCN 7/09)		800	- 800	0					
15. Verstrekte converteerbare lening (MCN 12/09)		1 800	- 1 800	0					
B. Kapitaalverstrekkingsfaciliteit (20 mld)					C. Back-up faciliteit ING				
18. Verstrekt kapitaal ING (+ 21)	10 000	5 000		5 000	37. Meerjaren-verplichting aan ING		15 857	- 2 773	13 084
19. Verstrekt kapitaal Aegon (+ 22)	3 000	2 000	- 500	1 500	Voorziening		2 530	198	2 728
20. Verstrekt kapitaal SNS Reaal (+ 23)	750	565		565	Te betalen funding fee		31	- 9	22
					Verwacht resultaat IABF 2010			596	596
C. Back-up faciliteit ING					E1. IJsland				
38. Alt-A portefeuille		18 352	- 1 976	16 376	Openstaande	86	0		
Te ontvangen rente		65	- 11	54	verplichting IJsland				
D2. Stabiliteitsmechanisme									
45. Deelneming EFSF			1	1					
E1. IJsland									
47. Vordering op IJsland	1 322	1 329		1 329					
48. Opgebouwde rente op vordering		74	41	115					
- correctie n.a.l.v. nieuw voorgestelde overeenkomst			- 64	- 64					
Totale vordering uitstaand op IJsland	1 322	1 329	- 23	1 380					
E2. Griekenland									
53. Vordering Griekenland			1 248	1 248					
F. Overige gevolgen									
Saldo terug te vorderen uitvoeringskosten	0	3	- 3	0					
Totale activa:	82 753	62 153	-3 585	58 567	Totale passiva:	82 753	62 153	- 3 585	58 567

¹ Voor 2010 op basis van voorlopige realisaties. Vanwege afronding kan de som der delen afwijken van het totaal.

Tabel 3a: Toerekenbare kosten en opbrengsten (in miljoenen euro's)

In deze tabel vindt een toerekening plaats van kosten en opbrengsten van crisismaatregelen met gebruik van bedrijfseconomische principes. Op basis van een grove toerekening is een resultaat op interventies opgenomen.

(toerekenbare) Kosten Omschrijving:	2008	2009	2010 ¹	(toerekenbare) Opbrengsten Omschrijving:	2008	2009	2010 ¹
Toerekenbare rentelasten	450	2 036	1 497	A. Verwerving Fortis/RFS/AA			
				6. Renteontvangsten overbruggingskredieten Fortis	502	705	167
E1. IJsland				7. Dividend ABN Amro Group		0	
Kosten i.v.m. topping up		106		8. Dividend ASR		0	
				9. Dividend RFS		0	6
F. Overige gevolgen				12. Premieontvangsten uit CRI		28	165
56. Uitvoeringskosten en inhuur externen	11	43	15	14. Renteontvangsten uit MCN 7/09		0	0
58. Ontvangen uitvoeringskosten externen	-2	-12	-6	17. Premieontvangsten uit garantie			19
				B. Kapitaalverstrekkingfaciliteit (20 mld.)			
				24. t/m 26. Ontvangen couponrente		848	51
				27. t/m 29. Ontvangen repurchase fees		403	104
				C. Back-up faciliteit ING			
				Resultaat IABF (na toevoeging aan de voorziening)		0	0
				D1. Garantiefaciliteit bancaire leningen (200 mld.)			
				41. Premieontvangsten op basis van garanties bancaire leningen)		116	407
				E1. IJsland			
				49. Opgebouwde rente op vordering – correctie n.a.l.v. nieuw voorgestelde overeenkomst		74	41
							-64
				E2. Griekenland			
				55. Premieontvangsten lening Griekenland (incl. servicefee)			30
Totale kosten:	459	2 173	1 506	Totale opbrengsten:	502	2 174	926
Resultaat (negatief teken is verlies)	43	1	- 580				

¹ Voor 2010 op basis van voorlopige realisaties.

Tabel 3b: ING IABF (in miljoenen euro's)

Er hebben zich per saldo geen toevoegingen en/of onttrekkingen aan de ING back-up faciliteit voorgedaan (zie tabel 1: onderdeel 38.). Derhalve wordt de kastabel dit keer niet opgenomen.

Tabel 4: Verstrekte garanties (in miljoenen euro's)

Omschrijving:	2008	2009	mutatie	2010 ¹
A. Verwerving Fortis/RFS/AA				
10. Garantieverlening (geëffectueerd)		32 611		32 611
11. Afname voorwaardelijke verplichting (zonder uitgaven)			- 32 611	- 32 611
16. Garantieverlening (geëffectueerd)			950	950
D1. Garantiefaciliteit bancaire leningen (€ 200 mld.)				
39. Garantieverlening (geëffectueerd)	2 740	50 275		50 275
40. Afname voorwaardelijke verplichting (zonder uitgaven)		- 3 174	- 8 103	- 11 277
D2. Stabiliteitsmechanisme				
43. Garantie NL-aandeel EU-begroting			2 946	2 946
44. Garantie NL-aandeel SPV			25 872	25 872
Saldo openstaande garanties:	2 740	79 712	- 10 946	68 766

¹ Voor 2010 op basis van voorlopige ramingen.

Stimuleringsimpuls, stand Voorlopige Rekening (in miljoenen euro's)	2010	mutaties tov NJN	2011 ¹	mutaties tov NJN
a. Arbeidsmarkt, Onderwijs en Kennis				
Arbeidsmarkt: arbeidsmarktbrief SZW (o.a. deeltijd-WW, EVC, scholing, re-integratie)	226	- 16	259	
Arbeidsmarkt: jeugdwerkloosheid	124		30	
Arbeidsmarkt: schuldhulpverlening	50		50	
Onderwijs: versterking mbo; conciërges; zij-instromers, werkscholen, wijkscholen	168		0	
Kennis: versterking kennisinfrastructuur; tijdelijke inzet kenniswerkers	174	- 6	30	6
Verlenging aflopende innovatieprogramma's (uit het FES)	51		450	
Snelle uitvoering FES projecten innovatie	104		13	
Totaal	896		832	
b. Duurzame economie				
Snelle uitvoering FES projecten Milieu en Duurzaamheid	130		26	
Duurzaam ondernemen	36	- 16	13	3
Duurzame agrarische sector	6		38	
Energie: energiebesparing woningen	30			
Energie: sloopregeling autobranche	28			
Energie: wind op zee (500 mw extra commiteren bij komende SDE tender)	7	- 8	3	3
Uitvoering Motie van Geel ruimtelijke economie	57		50	
Snelle uitvoering FES projecten Ruimtelijk Economisch Beleid	91		244	
Totaal	385		375	
c. Infrastructuur en (woning)bouw				
Bouw: onderhoud en bouw zorg- en abwz-instellingen	320		- 50	
Bouw: onderhoud en bouw jeugdzorginstellingen	55			
Bouw: onderhoud en bouw scholen	164		1	
Bouw: versnelling BLS + ISV	125		- 150	
Infra: Deltaprogramma (w.o. Zandsuppleties)	50		- 30	
Snelle uitvoering FES projecten Infra	64		143	
Infra: versnelling bruggen en renovatie wegen	138		- 213	
Infra: vaarwegen, sluizen en binnenhavens	88		- 88	
Totaal	1 004		- 387	
d. Liquiditeitsverruiming bedrijfsleven				
Versoepeling verliesverrekening 2008	- 120		- 215	
Verruimen afdrachtvermindering WBSO	150		15	
Enveloppe MKB	53		23	
Schiphol/luchtvaart/vliegtax	277		277	
VAMIL/MIA	30		9	
EIA	146		15	
Verlaagd BTW tarief isolatie	25		25	
Totaal	561		149	

¹ Deze bedragen zijn soms gespreid over 2011 en latere jaren.

Belasting- en premieopbrengsten conform EMU-definitie**Belasting- en premieontvangsten 2010**

(in miljoenen euro's)	VR 2010	NJN 2010	Vershil
Kostprijsverhogende belastingen (kasbasis)	69 531	69 014	517
Omzetbelasting	41 891	41 609	282
BPM	2 065	1923	142
Accijnzen	11 067	10 952	115
Belastingen van rechtsverkeer	3 618	3 623	- 5
MRB	3 608	3 606	2
Belastingen op milieugrondslag	4 521	4 536	- 15
Verpakkingenbelasting	302	280	22
Overige kostprijsverhogende belastingen	2 459	2 487	- 28
Belasting op winst, inkomen, vermogen en premies v vz (kasbasis)	98 662	98 045	617
Inkomensheffing	- 6 562	- 6 377	- 185
Loonheffing	87 830	87 658	172
Dividendbelasting	2 400	2 511	- 111
Kansspel	454	468	- 14
Vennootschapsbelasting	12 782	11 950	832
Overige belastingen op inkomen, winst en vermogen	1 758	1 835	- 77
Totaal belastingen en premies volksverzekeringen (kasbasis)	168 193	167 059	1 134
Kas-transvershil (aansluiting naar EMU-basis)	1 723	484	1 239
wv Omzetbelasting	762	- 42	804
wv Loonheffing	712	100	612
Totaal belastingen en premies volksverzekeringen (EMU-basis)	169 916	167 543	2 373
Premies Werknemersverzekeringen (EMU-basis)	46 101	46 436	- 335
Totaal belasting en premies (EMU-basis)	216 017	213 979	2 038